

ÁLLAMHATÁROK TARTÓSSÁGA KÖZÉPEURÓPÁBAN.

Középeurópa területén igazolódik az a tétel, hogy a természetes akadályvonalaknak, földrajzi határoknak az államterületek fejlődésére és politikai határok kialakulására igen jelentős hatásuk van. Asokon a területeken, amelyeket a fehér ember újonnan szerzett meg s amelyeknek gazdasági kultúráját teljesen átalakította, lakóit kiirtotta, vagy jelentéktelen kisebbségbe szorította, lehet államterületeket a domborzati, vízrajzi és növényzeti viszonyokra tekintet nélkül kialakítani és a közigazgatást is szabályos geometriai idomok szerint berendezni. /Amerika, Ausztrália/. Európában az élet ezer esztendő óta rengeteg szállal elszakíthatatlanul belegyökeredzett a területbe, hozzásimult a tájakhoz és természetes keretekbe tömörült. Igaz, hogy nincsen még egy kontinens, ahol annyi jól sárt, természetes keret állana az ember szerveskedő munkájának segítségére, mint Európában.

A politikai és gazdasági élet számára természetes határral azok a területrészek szolgálnak, amelyek megtelepülésre nem alkalmasak, nehezen járhatók és értéktelenek vagy viszonylag kevés értékűek. Nem a hegyvidékek tehát a természetes határok, vagy a tengerek, vagy a nagy folyók, hanem ezek vagy más térszíni alakulatok akkor, ha a fenti tulajdonságokkal rendelkeznek. A hegyek közül a megszakíthatatlan és többsoros láncolatban húzódnak, főleg ha sűrű erdők borítják, nincsen sok és jó átjárójuk és bányakincsekben szegények. A folyók, ha partjaikat széles, járhatatlan és haszontalan árterületek kísérik és a települések messze költöznek a folyó partjától. A tengerek, ha tagozatlan rossz partjuk van s nincsenek szemköst sem jó kikötőjű közeli partok. Sík vidékeken, főleg mocsárterületek és összefüggően hosszabb sávban nyúló sárt erdőségek válnak a települések és utak természetes akadályává és ezzel jó határokká.

Középeurópában azóta, hogy a népvándorlások kora után szilárd államokba rendeződött a terület, a Kárpátok ívén futó országhatár bizonyult a legtartósabbnak. Ehhez hasonlóan tartós határt egész Európában csak a Pireneusok hegyvidéke alkotott Spanyolország és Franciaország között. A Kárpátok hegyláncait messze elkerülik a települések, a legtöbbször több sorban futó vonulatokat sűrű erdők borítják. Bányakincsekben a hegyvidék általában szegény. A Kárpátok jó határai az Alpok keleti nyulványaival és a Dinári hegyvidékkel kapcsolódva egy elegendő nagy és egymást kiegészítő részekből álló tájegységet ölelnek körül. A jó határokon kívül ez is és a nagyenergiájú, kitűnő központ is elősegítette a magyar államterület egységét és maradandóságát.

A német-lengyel határ az Odera medencéjének szélén, a kelet-peroszországi tóvidék és az Alduna vonala bizonyultak még tartós határoknak Középeurópában. A lengyel-német határon sok volt az apró ide-odátolódás. A keletperosz tóvidék jobb természetes gát, az Alduna vonalát pedig a bulgár tábla és az oláh Havasalföld között széles öntésterület kíséri és ez teszi kitűnő földrajzi határrá. A Balkán-félszigeten Dalmácia áthághatatlan és lakatlan hegység-határai, valamint a Száva folyó mocsaras, vizenyős partjai bizonyultak jó elválasztó vonalaknak. A cseh-és morva medencék hegység-határai bányakincsekben gazdagok, sűrű népesség települte be őket, ezért nem a legjobb határok. Önálló országterületnek elég kisiny is a medence, amelyet közrefognak. A Német Birodalomban, majd Ausztriában mint belső határok azonban jól érvényesültek.

A Fekete-tenger körüli száraz steppeöv a lovas népek országutja volt a népvándorlások kora után is jó ezer esztendőn át. Azért itt észak-déli irányban a határok nem tudtak megmaradni.

THE STABILITY OF STATE-FRONTIERS IN CENTRAL EUROPE. (1000—1920).

